

Sygn. akt III KS 62/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **W. L.**

oskarżonego o czyn z art. 202 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 28 października 2022 r.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt IV Ka 245/22

uchylającego częściowo wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie

z dnia 8 listopada 2021 r., sygn. akt II K 1059/20/P

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania w uchylonym zakresie

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć W. L. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie wyrokiem z dnia 8 listopada 2021 r., sygn. akt II K 1059/20/P:

1. na zasadzie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 630 k.p.k. uniewinnił oskarżonego W. L. od popełnienia czynów opisanych w pkt 1 i 2 części wstępnej wyroku, tj. o przestępstwa z art. 202 § 4a k.k. i art. 202 § 3 k.k. i w tym zakresie kosztami procesu obciążył Skarb Państwa;

2. oskarżonego W. L. uznał za winnego popełnienia występku z art. 278 § 2 k.k., wymierzając mu za ten czyn, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., karę grzywny;
3. orzekł wobec oskarżonego W. L. środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody;
4. oskarżonego W. L. uznał za winnego popełnienia występku z art. 298 § 1 k.k., wymierzając mu za ten czyn, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., karę grzywny;
5. oskarżonego W. L. uznał za winnego popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k., wymierzając mu za ten czyn, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., karę grzywny;
6. orzekł wobec oskarżonego W. L. środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody;
7. połączył kary grzywny wymierzone w pkt II, IV i V, orzekając karę łączną grzywny w wysokości 400 stawek dziennych, przy określeniu wysokości stawki dziennej na kwotę 30 złotych;
8. orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy w Krakowie – po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora od ww. wyroku Sądu Rejonowego – wyrokiem z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt IV Ka 245/22:

1. uchylił punkt I zaskarżonego wyroku w zakresie uniewinnienia oskarżonego od czynu z art. 202 § 3 k.k. i w tej części przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Podgórze w Krakowie;
2. w pozostałej części przedmiotowy wyrok utrzymał w mocy;
3. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego kwotę 560 złotych tytułem części poniesionych przez niego wydatków związanych z udziałem jego obrońcy w postępowaniu odwoławczym.

Od ww. wyroku Sądu Okręgowego obrońca W. L. wniósł skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k., zaskarżając to orzeczenie w całości (w zakresie uchylającym wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie i przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania).

Skarżący zarzucił „*rażące naruszenie prawa procesowego - a to art. 454 § 1 k.p.k. - polegające na niezasadnym uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, II Wydział Karny, z dnia 8 listopada 2021 roku, sygn. akt II K 1059/20/P i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania jedynie ze względu na reguły ne peius, bowiem Sąd Odwoławczy nie wykazał, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego (nie przeprowadzono żadnych dodatkowych czynności, czy dowodów, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie zamiaru i umyślności są błędne)*”.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o „*uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, IV Wydział Karny Odwoławczy, z dnia 1 czerwca 2022 roku, sygn. akt IV Ka 245/22 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania*”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie jest zasadna.

Stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k. skarga na kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. (ściślej art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.) lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Katalog podstaw skargowych ma przy tym charakter zamknięty, na co wskazuje posłużenie się przez ustawodawcę określeniem „*wyłącznie*”. Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy zatem kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przedmiotem tego postępowania nie jest natomiast merytoryczne badanie prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy. Stanowisko to potwierdzone zostało w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala stwierdzić, że podstawą uchylenia punktu I orzeczenia sądu *a quo* w zakresie uniewinnienia W. L. od czynu zarzucanego mu z art. 202 § 3 k.k., była druga z przesłanek określonych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., a zatem związana z zawartością normatywną przepisu

art. 454 § 1 k.p.k. Okoliczność ta sprowadzała kontrolę skargową wyłącznie do oceny prawidłowości zastosowania tego przepisu w kontekście wyrażonej w nim niemożności wydania rozstrzygnięcia skazującego w postępowaniu odwoławczym. Sąd drugiej instancji nie może bowiem skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie (art. 454 § 1 k.p.k.). Zadaniem sądu *ad quem* było więc wykazanie, że gdyby nie doszło do zaistnienia stwierdzonego uchybienia (uchybień), to mogłoby zapaść orzeczenie o winie, ale jego wydanie – wobec obowiązującej zasady *ne peius* – nie było dopuszczalne w instancji odwoławczej. Realizując tę powinność Sąd Okręgowy poddał krytyce ocenę materiału dowodowego, która dokonana została przez sąd *meriti*. Efektem kontroli odwoławczej było stwierdzenie, że Sąd Rejonowy czyniąc ustalenia co do świadomości oskarżonego w zakresie posiadania treści pornograficznych z udziałem małoletniego i zwierzęcia (zapisanych na karcie pamięci SD ADATA 64 GB), nie wziął pod uwagę wszystkich informacji podanych przez oskarżonego w wyjaśnieniach. Zdaniem sądu odwoławczego, całokształt tych wyjaśnień – ocenianych prawidłowo z uwzględnieniem wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego – pozwala przyjąć odmienne niż Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne w omawianej kwestii, i to prowadzące do przekonania, że w sprawie zrealizowane zostały znamiona występków stypizowanych w art. 202 § 4a k.k. Sąd drugiej instancji dokonał zatem własnej analizy zebranego materiału dowodowego, akcentując te okoliczności, które przez sąd *a quo* zostały pominięte bądź zdeprecjonowane. W konsekwencji tych rozważań, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że choć nie jest możliwe przypisanie W. L. przestępstwa z art. 202 § 3 k.k. (bowiem brak jest podstaw do przypisania mu zamiaru rozpowszechniania zakazanych treści pornograficznych), to jednak oskarżony nie może być uwolniony od kwestii odpowiedzialności karnej za samo posiadanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego. W ocenie sądu *ad quem* istnieją bowiem podstawy do uznania, że oskarżony dopuścił się zachowań skutkujących taką odpowiedzialnością, jednak reguła określona w art. 454 § 1 k.p.k. nie pozwalała mu na zmianę zaskarżonego apelacją wyroku w kierunku skazania oskarżonego za czyn z art. 202 § 4a k.k.

Jak trafnie wskazuje sam skarżący, możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego albo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.), zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1–3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNKW 2018, nr 11, poz. 73). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Krakowie powyższe warunki spełnił, bowiem jasno stwierdził, że wadliwość orzeczenia sądu pierwszej instancji polega na tym, że w zakresie uniewinniającym W. L. od czynu zarzucanego mu z art. 202 § 3 k.k., oparte jest ono na niepełnej i nieodpowiadającej regułom z art. 7 k.p.k. ocenie materiału dowodowego. Zdiagnozowane uchybienia zostały przez sąd *ad quem* usunięte poprzez kompleksową i prawidłową ocenę dowodów, która skutkowała ustaleniem faktów wskazujących na świadome posiadanie przez oskarżonego treści pornograficznych z udziałem małoletniego, a więc realizację znamion przestępstwa z art. 202 § 4a k.k. Nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem obrońcy, że Sąd Okręgowy nie dostrzegł żadnych uchybień organu *a quo*, które uzasadniałyby wydanie wyroku kasatoryjnego w oparciu art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. Co oczywiste, Sąd Najwyższy, orzekając w ramach zainicjowanego skargą postępowania, nie jest uprawniony do badania prawidłowości stanowiska sądu drugiej instancji co do kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego, albowiem taka aktywność pozostaje poza zakresem jego kompetencji, które wyznacza treść art. 539a § 3 k.p.k.

Reasumując, sąd *ad quem* należycie wykazał podstawy do częściowego uchylenia zaskarżonego na niekorzyść W. L. wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie. W omawianym przypadku nie odnotowano też zaistnienia okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[as]